

Bijlage bij hoofdstuk 10 De leefsituatie van de bevolking

Bijlage 10.1 Indicatoren per aspect van de leefsituatie die tezamen de index vormen

Gezondheid

- is door één of meer langdurige ziekten, aandoeningen of handicaps belemmerd bij het uitvoeren van dagelijkse bezigheden thuis
- is door één of meer langdurige ziekten, aandoeningen of handicaps belemmerd in de vrijetijdsbesteding, bij het sporten en bij het reizen

Wonen

- woningtype
- eigendomsverhouding van de woning
- aantal slaap-, woon- en studeer of werkkamers
- grootte van de woonkamer

(Sociale) participatie

- schaal voor sociaal isolement, bestaande uit de items:
 - er zijn mensen met wie ik goed kan praten
 - ik voel me van andere mensen geïsoleerd
 - er zijn mensen bij wie ik terecht kan
 - er zijn mensen die me echt begrijpen
 - ik maak deel uit van een groep vrienden
 - mijn sociale contacten zijn oppervlakkig
- het verrichten van vrijwilligerswerk, voor een:
 - zang-, muziek- of toneelvereniging
 - sportvereniging
 - hobbyvereniging
 - politieke organisatie
 - vakbond, werknemers- of werkgeversorganisatie
 - godsdienstige of levensbeschouwelijke organisatie
 - school, crèche of peuterspeelzaal (bv oudercommissie, schoolbestuur of andere hulp op school)
 - burenen-, bejaarden-, of gehandicaptenhulp
 - organisatie met maatschappelijke doelen (bv mensenrechten, natuur- of dierenbescherming)
 - buurtvereniging of buurtcentrum
 - specifieke allochtone vereniging of (zelf)organisatie
 - andere vereniging of organisatie

Sportbeoefening

- diversiteit aan sporten
- intensiteit van het sporten

Vrijetijdsactiviteiten

- bezoek van culturele voorzieningen:
 - concert van klassieke muziek
 - popconcert
 - opera
 - toneelvoorstelling
 - balletuitvoering
 - cabaretvoorstelling
 - musical
 - film
 - museum
 - dansavond of houseparty
- lidmaatschap van een:
 - zang-, muziek- of toneelvereniging
 - sportvereniging
 - hobbyvereniging
 - politieke organisatie
 - vakbond, werknemers- of werkgeversorganisatie
 - bibliotheek
 - vereniging met een godsdienstig doel

- specifieke allochtone vereniging of (zelf)organisatie
- andere vereniging of organisatie
- diversiteit van hobby's

Bezit duurzame consumptiegoederen

- dvd-speler (niet in pc)
- magnetron
- vaatwasmachine
- personal computer

Mobiliteit

- autobezit
- bezit abonnement voor het openbaar vervoer

Vakantie

- in het afgelopen jaar op vakantie geweest
- naar het buitenland op vakantie geweest

Bijlage 10.2 Verschillen in leefsituatie naar achtergrondkenmerken, 1997-2006

Tabel B10.1 Verschillen in leefsituatie, naar achtergrondkenmerken, 1993-2004 (in indexscores, 1997=100)

	1997	1999	2002	2004	2006	verschil 1997-2006
allen	100	101	102	102	104	4
18-24 jaar	105	106	107	105	109	4
25-34 jaar	104	104	105	106	107	3
35-44 jaar	105	106	106	106	108	3
45-54 jaar	103	104	105	105	105	2
55-64 jaar	97	99	101	102	104	7
65-74 jaar	91	91	94	96	98	7
≥ 75 jaar	75	76	77	79	85	10
18-34 jaar	104	105	105	105	108	4
35-64 jaar	104	104	104	104	106	2
≥ 65 jaar	84	85	87	88	92	8
man	101	103	103	102	104	3
vrouw	99	100	101	101	103	4
1e deciel	87	86	88	86	91	4
2 ^e	86	88	89	91	92	6
3 ^e	93	94	95	97	95	2
4 ^e	97	99	101	98	102	5
5 ^e	101	102	102	102	102	1
6 ^e	103	105	104	106	106	3
7 ^e	105	108	105	108	108	3
8 ^e	109	109	109	110	112	3
9 ^e	110	110	111	111	112	2
10e deciel	112	114	113	114	115	3
onderste 20% inkomens	86	87	88	89	91	5

20%-80% inkomens	101	102	103	103	105	4
bovenste 20% inkomens	111	112	112	113	113	2
werkt >12 uur	106	106	107	107	109	3
werkt <12 uur	105	107	107	108	107	2
werkt niet	91	92	93	94	96	5
basisonderwijs	87	87	87	84	85	-2
lbo	97	98	97	96	99	2
mavo, vwo-3	103	103	104	100	102	-1
havo, vwo, mbo	104	106	105	104	106	2
hbo, universiteit	108	109	109	110	111	3
lager of voortgezet onderwijs	94	94	95	96	95	1
middelbaar onderwijs	104	106	105	104	106	2
hoger onderwijs	108	109	109	109	111	3
alleenstaand	90	90	90	93	95	5
paar zonder kind	99	101	102	103	105	6
paar met kind	105	107	107	106	108	3
eenouder	94	96	97	98	100	6
anders/onbekend	99	93	96	98		
inkomensbron loon	105	106	107	107	108	3
inkomensbron anders	92	93	94	93	95	3
laag inkomen	89	90	89	92	95	6
geen laag inkomen	103	104	105	104	105	2
rest van het land	101	103	103	102	105	4
G21	98	100	100	102	103	4
G4	97	95	98	99	100	3
						(1999-2006)
Nederlander		102	103	102	105	3
niet-westerse allochtoon		91	93	94	96	5
westerse allochtoon		100	100	102	102	2
Groningen			100	98	102	
Friesland			100	100	105	
Drenthe			103	103	101	
Overijssel			104	105	102	
Flevoland			102	102	103	
Gelderland			104	103	105	
Utrecht			103	105	104	
Noord-Holland			102	103	103	
Zuid-Holland			100	100	103	
Zeeland			97	98	99	
Noord-Brabant			102	103	105	

Bijlage 10.3 Ontwikkeling van de leefsituatie per aspect voor enkele opvallende groepen

In deze bijlage is een overzicht te vinden van de ontwikkeling van de domeinen van de leefsituatie voor de drie groepen die er tussen 1997 en 2006 het meest op vooruit gingen en voor de twee groepen die er in dezelfde periode het minst op vooruit gingen.

De ontwikkeling van de domeinen van de leefsituatie wordt weergegeven door middel van afwijkingen van het gemiddelde. Door de trendbreuk in 2002 is het niet mogelijk om de absolute ontwikkelingen te laten zien (zie voor de trendbreuk de *sociale staat van Nederland 2005*).

Groepen die er op het meest vooruit gingen

In tabel B10.2 is te zien dat mensen van 75 jaar en ouder op het gebied van wonen in 1997 een achterstand hadden van 18 punten ten opzichte van het gemiddelde. In 2006 was deze achterstand geslonken tot 13 punten. In de periode 1997-2006 hebben zij dus 5 punten van hun achterstand ingelopen.

Tabel B10.2 Ontwikkeling van de leefsituatie en domeinen van de leefsituatie voor de drie groepen die er het meest op vooruit gingen, 1997-2006

beter								
	allen 1997	75+ 1997	eenouder 1997	laag inkomen	allen 2006	75+ 2006	eenouder	laag inkomen 2006
leefsituatie	100	75	94	89	104	85	100	95
wonen	100	82	96	90	101	88	99	93
uitgaan	100	82	96	94	101	89	97	97
participatie	100	90	95	96	101	93	99	96
sport	100	85	96	95	101	90	100	99
vakantie	100	86	96	92	100	89	94	94
goederen	100	78	99	91	104	85	104	98
mobilititeit	100	83	94	89	100	94	95	89
gezondheid	100	91	98	96	100	90	101	96

Bron: CBS (POLLSLI'97) SCP-bewerking; SCP (CV'06).

In tabel B10.3 is weergegeven de mate waarin de achterstand is ingelopen (of in sommige gevallen juist verder vergroot). Deze tabel is de basis voor de figuur in de hoofdtekst. In de tabel is het verschil iets nauwkeuriger weergegeven dan in de tabel hiervoor, waardoor in enkele gevallen afrondingsverschillen ontstaan met bovenstaande tabel.

Tabel B10.3 Afwijkingen van het gemiddelde bij terreinen van de leefsituatie voor de drie groepen die er het meest op vooruit gingen, 1997-2006

	75-plusser	eenouder	laag inkomen
wonen	4,3	1,1	1,3
uitgaan	6,1	0,2	2,0
participatie	1,5	2,5	-0,5
sport	3,8	3,3	3,0
vakantie	3,0	-2,4	0,8
goederen	3,2	1,0	3,8
mobiliteit	10,4	0,6	0,0
gezondheid	-0,8	2,6	-0,3

Bron: . CBS (POLLS-SLI'97) SCP-bewerking; SCP (CV'06)

Groepen die er het minst op vooruit gingen

In tabel B10.4 is te zien dat mensen met een middeninkomen op het gebied van wonen in 1997 even goed scoorden als het gemiddelde. In 2006 was dit echter omgeslagen in een achterstand van 1 punt. In de periode 1997-2006 hebben zij dus 1 punt achterstand opgelopen.

Tabel B10.4 ontwikkeling van de leefsituatie en domeinen van de leefsituatie voor de twee groepen die er het minst op vooruit gingen, 1997-2006

achterblijvend	5e deciel					
	allen 1997	middeninkomen 1997	45-54 jaar 1997	allen 2006	middeninkomen 2006	45-54 jaar 2006
leefsituatie	100	101	103	104	102	105
wonen	100	100	104	101	100	103
uitgaan	100	99	101	101	98	101
participatie	100	101	101	101	100	102
sport	100	101	99	101	98	101
vakantie	100	100	102	100	99	101
goederen	100	101	105	104	103	107
mobiliteit	100	103	102	100	102	101
gezondheid	100	101	99	100	100	100

Bron: CBS (POLLS-SLI'97) SCP-bewerking; SCP (CV'06)

In tabel B10.5 is weergegeven de mate waarin de voorsprong teniet is gedaan (of in sommige gevallen juist vergroot). Deze tabel is de basis voor de figuur in de hoofdtekst. In de tabel is het verschil iets nauwkeuriger weergegeven dan in de tabel hiervoor, waardoor in enkele gevallen afrondingsverschillen ontstaan met bovenstaande tabel.

Tabel B10.5 Afwijkingen van het gemiddelde bij terreinen van de leefsituatie voor de drie groepen die er het minst op vooruit gingen, 1997-2006

	middeninkomen	45-54 jaar
wonen	-0,8	-2,0
uitgaan	-2,5	-0,8
participatie	-2,3	0,0
sport	-4,1	0,8
vakantie	-1,3	-2,0
goederen	-2,2	-1,6
mobiliteit	-1,5	-1,3
gezondheid	-1,6	0,8

Bron: CBS (POLLS-SLI'97) SCP-bewerking; SCP (CV'06)

Bijlage 10.4 Index voor maatschappelijke achterstand

De index voor maatschappelijke achterstand bestaat uit een optelsom van drie indicatoren: een opleidingsniveau van maximaal basisonderwijs; een inkomen onder de lage inkomensgrens; en het niet hebben van betaald werk. Verder wordt onderscheid gemaakt in mensen jonger en mensen ouder dan 65 jaar, omdat van deze groep (nog) maar weinig mensen werken.

Tabel B10.6 Cumulatie van achterstanden op de hulpbronnen inkomen, opleiding en arbeidsmarkt, 1993-2004 (in procenten en gemiddelde-leefsituatiescores)

	procenten					gemiddelde-leefsituatiescores				
	1997	1999	2002	2004	2006	1997	1999	2002	2004	2006
personen jonger dan 65 jaar										
geen achterstand	54	58	62	57	61	108	108	108	108	110
1 maal achterstand	27	26	25	30	29	101	103	103	103	104
2 maal achterstand	14	13	10	11	9	94	94	92	94	94
maximale achterstand	5	4	3	2	2	83	81	84	81	86
personen ouder dan 65 jaar										
geen achterstand	41	42	51	56	64	90	95	94	96	97
1 maal achterstand	32	36	31	36	31	81	80	83	80	82
maximale achterstand	27	22	18	8	5	75	74	74	73	79

Bron: CBS (POLLS-SLI'97-'99 en '02) SCP-bewerking; SCP (CV'04 en CV'06)

Bijlage 10.5 De leefsituatie, frequentie van sociale contacten en mening over de buurt (1997-2006)

Tabel B10.7 Gemiddelde leefsituatie naar frequentie van sociale contacten, 1997-2006 (in indexscores)

	1997	1999	2002	2004	2006
allen	100	101	102	102	104
contact met familieleden					
1 x per week	100	102	102	103	105
2 x per maand	101	102	102	102	104
1 x per maand	100	99	98	98	103
minder dan 1 x per maand	93	96	97	97	102
zelden of nooit	84	87	86	89	87
contact met de burens					
1 x per week	100	101	103	101	104
2 x per maand	102	-	-	104	105
1 x per maand	99	104	101	104	105
minder dan 1 x per maand		101	99	101	105
nooit	94	97	95	97	98
contact met vrienden en kennissen					
1 x per week	102	103	103	104	106
2 x per maand	100	100	101	103	105
1 x per maand	95	97	99	99	101
minder dan 1 x per maand	88	89	89	94	95
zelden of nooit	79	79	77	83	82
met geen van de groepen eenmaal per week contact	89	92	86	97	98
met alle drie de groepen eenmaal per week contact	102	103	104	103	105

Bron: CBS (POLLS-SLI'97-'99 en '02) SCP-bewerking; SCP (CV'04; CV'06)

Tabel B10.8 Gemiddelde leefsituatie naar contact met buurtbewoners en collega's, 2006

	2006
gemiddelde leefsituatie	104
contact met overige buurtbewoners	
1 x per week	102
2 x per maand	106
1 x per maand	107
minder dan 1 x per maand	105
zelden of nooit	100
contact met collega's buiten werktijd	
1 x per week	106
2 x per maand	111
1 x per maand	110
minder dan 1 x per maand	110
zelden of nooit	103

Bron: SCP (CV'06)

Tabel B10.9 Gemiddelde leefsituatie naar meningen over de buurt, 2004 en 2006 (tussen haakjes de aandelen in de bevolking in 2006)

	2004	2006
gemiddelde leefsituatie	102	104
veel contact met directe burens		
(helemaal) mee eens (58%)	103	104
neutraal (23%)	102	105
(helemaal) mee oneens (19%)	101	102
deze buurt gezellige omgang		
(helemaal) mee eens (78%)	103	105
neutraal (16%)	100	101
(helemaal) mee oneens (6%)	98	99
woon in gezellige saamhorige buurt		
(helemaal) mee eens (51%)	103	105
neutraal (32%)	103	105
(helemaal) mee oneens (17%)	99	102
mensen kennen elkaar in de buurt slecht		
(helemaal) mee eens (20%)	99	101
neutraal (23%)	102	104
(helemaal) mee oneens (57%)	104	105
tevreden met bevolkingssamenstelling in de buurt		
(helemaal) mee eens (78%)	103	104
neutraal (13%)	100	103
(helemaal) mee oneens (9%)	99	101

Bron: SCP (CV'04; CV'06)

Bijlage 10.6 De leefsituatie, ervaren overlast en criminaliteit in de buurt (2004-2006)

Tabel B10.10 Gemiddelde leefsituatie naar overlast in de woonomgeving, 2004 (tussen haakjes de aandelen in de bevolking in 2006)

	2004	2006
gemiddelde leefsituatie	102	104
overlast directe buren		
vaak (3%)	101	99
soms (30%)	103	105
nooit (67%)	102	104
geluidsoverlast		
vaak (7%)	101	102
soms (39%)	104	105
nooit (54%)	101	103
stank, stof of vuil		
vaak (5%)	98	98
soms (23%)	102	104
nooit (72%)	102	104

Bron: SCP (CV'04; CV'06)

Tabel B10.11 Verschillen tussen wijken waar mensen met een goede en mensen met een slechte leefsituatie wonen, 2006 (in procenten)

	slechte leefsituatie	goede leefsituatie	verschil
komt voor in de wijk:			
overlast drugs	24	16	8
rommel op straat	60	54	6
geweld	23	18	5
diefstal uit auto	46	42	4
auto vernielen	50	46	4
geluidsoverlast van verkeer	37	34	3
houdt de deur dicht	36	33	3
graffitti	37	34	3
overlast dronken mensen	30	27	3
fietsendiefstal	47	44	3
rijdt om vanwege enge plekken	31	29	2
hondenpoep	72	71	1
vernieling	44	42	1
overlast door jongeren	42	41	1
inbraak	55	55	-
slachtofferschap			
fietsendiefstal	9	8	1
inbraak zonder stelen	4	3	1
diefstal uit auto	6	5	1
inbraak met diefstal	2	2	1
autovernieling	16	16	-
roof (zonder geweld)	3	3	-
tasjesroof	7	7	-
bedreiging	5	5	-
mishandeling	1	1	-
diefstal van auto	1	1	-

Mensen met een goede leefsituatie hebben een score van 115 of hoger, mensen met een slechte leefsituatie hebben een score van 85 of lager

Bron: SCP (CV'06)

Bijlage 10.7 *Geluk door de jaren heen en samenhang met indicatoren van de leefsituatie*

Tabel B10.12

	1997-POLS (CBS)	1999-POLS (CBS)	2002-POLS (CBS)	2004-POLS (CBS)	2005-POLS (CBS)	2004-CV (SCP)	2006-CV (SCP)
erg gelukkig	21	21	21	20	20	15	15
gelukkig	67	68	67	68	67	68	67
niet gelukkig / niet ongelukkig	9	9	9	9	9	13	14
niet zo gelukkig / ongelukkig	3	4	4	4	4	5	5

Bron: CBS (POLS '97, '99, '02, '04 en '05) en SCP (CV '04 en '06)

NB: De gegevens uit POLS (CBS) zijn afkomstig van een mondeling afgenomen vragenlijst; die uit CV (SCP) zijn afkomstig van een schriftelijke vragenlijst. Hierdoor ontstaan methode-effecten, die er zeer waarschijnlijk voor zorgen dat er tussen beide gegevens-reeksen een verschil zit van 5%-punt in het aandeel 'erg gelukkigen'.

Tabel B10.13 Geluk, naar kwaliteit van de leefsituatie (2006)

	slechte leefsituatie	gemiddelde leefsituatie	goede leefsituatie
erg gelukkig	7	14	21
gelukkig	54	68	72
niet gelukkig, niet ongelukkig	26	15	7
niet zo gelukkig / ongelukkig	13	4	0

a Slechte leefsituatie: score < 85; gemiddelde leefsituatie: score 85-115; goede leefsituatie: score > 115.

Bron: SCP (CV '06)

Tabel B10.14 Samenhang tussen (indicatoren van) de leefsituatie, geluk en ervaren gezondheid (pearsons correlatie-coëfficiënten)

	geluk		subjectieve gezondheid	
	2004	2006	2004	2006
leefsituatie	0,31	0,31	0,36	0,43
woningtype	n.s.	n.s.	0,12	0,08
oppervlakte van de woonkamer	0,11	0,12	0,10	0,11
aantal kamers	0,16	0,13	0,09	0,12
huurder of eigenaar	0,19	0,17	0,10	0,15
diversiteit hobbyactiviteiten	0,08	0,08	0,12	0,11
diversiteit vrijetijdsactiviteiten	0,13	0,16	0,24	0,25
diversiteit verenigingslidmaatschap	0,14	0,10	0,10	0,15
diversiteit vrijwilligerswerk	0,08	n.s.	0,06	0,06
schaal voor sociaal isolement	0,34	0,36	0,19	0,25
aantal keer sport per week	0,14	0,12	0,21	0,26
diversiteit sporten	0,12	0,12	0,20	0,11
vakantie afgelopen jaar	0,24	0,24	0,20	0,20
vakantie in het buitenland	0,19	0,24	0,17	0,26
aantal huishoudelijke artikelen	0,19	0,13	0,14	0,11
aantal hobbyartikelen	0,14	0,12	0,22	0,20
bezit abonnement openbaar vervoer	n.s.	n.s.	n.s.	0,06
bezit auto	0,17	0,15	0,11	0,13
belemmerd bij bezigheden thuis	0,20	0,24	0,48	0,55
belemmerd bij vrijetijdsactiviteiten	0,13	0,13	0,35	0,35

Bron: SCP (CV '04 en '06)

Ten behoeve van deze correlaties zijn de categoriewaarden van de leefsituatie-indicatoren gehercodeerd met de categoriekwantificaties die uit de Overals-analyse komen. Daarmee ontstaat de optimale samenhang met de index als geheel.

Bijlage 10.8 De invloed van de leefsituatie op geluk (en omgekeerd); 2006

Tabel B10.15 Geluk verklaard door achtergronden en de leefsituatie (bèta's uit ANOVA analyse)

	model 1: alleen leefsituatie	model 2: leefsituatie en achtergronden	model 3: leefsituatie en satisfacties	model 4: leefsituatie, achtergronden en satisfacties
leefsituatie (slecht, gemiddeld, goed)	.19	.17	.04	.01
sexe (man, vrouw)		n.s.		-
opleiding (5 klassen)		n.s.		-
arbeidsmarktpositie (geen werk, <12 uur; >12 uur)		.18		.11
leeftijd (7 klassen)		.14		.09
stad (G4, G21, overig)		n.s.		-
huishoudenssamenstelling (5 klassen)		.16		.14
etniciteit (autochtoon, nw allochtoon, westerse allochtoon)		n.s.		-
inkomen (decielen)		n.s.		-
oordeel gezondheid (5 klassen)			.21	.20
tevredenheid met woning*			.06	.04
tevredenheid met woonomgeving*			.04	-
tevredenheid met vrienden- en kennissenkring*			.15	.16
tevredenheid met maatschappelijke positie*			.18	.18
tevredenheid met opleiding*			.04	-
tevredenheid met financiële middelen*			.06	.05
tevredenheid met de Nederlandse samenleving*			.07	.07
tevredenheid met de regering*			n.s.	-
verklaarde variantie (in %)	4	11	22	24

* Tevredenheid is in 3 klassen opgenomen : cijfer 1-5 ; cijfer 6-7 en cijfer 8-10.

n.s.= niet significant

- = niet opgenomen

leeg = niet opgenomen

Bron: SCP (CV'06)

Zonder gezondheid in model 3 en model4 daalt het percentage verklaarde variantie licht (tot 18% en 21%) en neemt de bèta van de leefsituatie toe (respectievelijk: .09 en .03)

Tabel B10.16 Satisfacties verklaard door de acht domeinen van leefsituatie en de gecombineerde leefsituatie-index, 2006 (beta's uit regressie-analyse)

	geluk	tevreden met					financiële middelen
		woning	woonomgeving	vrienden- en kennissenkring	maatschappelijke positie	opleiding	
gezondheid	.13	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	.07
mobiliteit	.07	n.s.	.08	n.s.	.07	n.s.	.08
participatie	.20	.11	.17	.37	.19	.12	.06
sport	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
wonen	.08	.26	.19	.07	.18	.10	.21
vakantie	.13	n.s.	n.s.	.08	.13	.14	.14
bezit consumptiegoederen	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.	n.s.
vrijtijdsbesteding	n.s.	n.s.	-.07	n.s.	n.s.	.10	.10
verklaarde variantie	14%	9%	7%	17%	15%	12%	17%
gecombineerde leefsituatie-index	.31	.18	.14	.26	.34	.32	.38
verklaarde variantie	10%	3%	2%	7%	12%	10%	14%

Bron: SCP (CV'06)

Je zou ook kunnen stellen dat geluk van invloed is op de leefsituatie. Immers: uit onderzoek van onder andere Veenhoven is bekend dat mensen die gelukkig zijn meer aan vrijwilligerswerk doen, gezonder zijn, meer aan culturele participatie doen.

Voegt geluk dan nog iets toe aan de achtergrondkenmerken?

Tabel B10.17 De leefsituatie verklaard door achtergronden en geluk (beta's uit ANOVA analyse)

op: invloed van:	leefsituatie (model als hierboven)	leefsituatie (model als in hoofdstuk)
geluk	.18	.15
sexe	.02	-
opleiding	.25	.24
arbeidsmarktpositie	.08	n.s.
leeftijd	.24	.22
stad	.06	-
huishoudenssamenstelling	.06	.06
etniciteit	.08	-
inkomen	.34	.36
inkomensbron	-	.10
gezondheid (aandoeningen)	-	.16
verklaarde variantie	54%	56%

n.s.=niet significant

- = niet opgenomen

Bron: SCP (CV'06)

Bijlage 10.9 De relatie tussen de fysieke en mentale gezondheid en (dimensies van) de leefsituatie, 2004 en 2006

De samenhang tussen (dimensies van) de leefsituatie en aspecten van fysieke en mentale gezondheid (naar een Nederlands gemiddelde genormeerd). **Vet** is de hoogste samenhang van een domein van de leefsituatie met een gezondheidsaspect; *cursief* is de hoogste samenhang van een gezondheidsaspect met een domein van de leefsituatie. De eerste tabel heeft betrekking op 2004; de tweede tabel op 2006

2004

Tabel B10.18

	leefsituatie- index totaal	wonen	vrijtijds- activiteiten	sociale participatie	sport	vakantie	bezit duurzame consumptie- goederen	mobiliteit	gezondheid
fysiek functioneren ^a	0,50	0,29	0,31	0,16	0,24	0,25	0,34	0,23	0,72
fysieke rolbeperkingen ^b	0,40	0,19	0,23	0,14	0,21	0,21	0,23	0,15	<i>0,68</i>
lichamelijke pijn ^c	0,33	0,18	0,19	0,10	0,18	0,15	0,19	0,13	<i>0,57</i>
algemene gezondheidservaring	0,43	0,20	0,28	0,20	0,26	0,24	0,24	0,15	<i>0,59</i>
vitaliteit ^d	0,33	0,16	0,19	0,22	0,18	0,22	0,16	0,17	<i>0,39</i>
sociaal functioneren ^e	0,28	0,14	0,12	0,18	0,11	0,16	0,14	0,17	<i>0,41</i>
emotionele rolbeperkingen ^f	0,30	0,15	0,14	0,21	0,12	0,22	0,18	0,15	<i>0,35</i>
geestelijke gezondheid ^g	0,20	0,11	0,10	0,22	0,08	0,14	0,08	0,08	0,21
fysieke component	0,46	0,24	0,29	0,11	0,25	0,21	0,29	0,18	<i>0,75</i>
mentale component	0,18	0,08	0,07	<i>0,23</i>	0,06	0,16	0,07	0,11	0,15

a Op dit moment door gezondheid beperkt bij 1) het verrichten van matige inspanning, zoals verplaatsen van een tafel of stofzuigen, 2) paar trappen lopen.

b Afgelopen vier weken als gevolg van lichamelijke gezondheid: 1) minder bereikt dan zou willen, 2) beperkt in soort werk of bezigheden.

c Door pijn belemmerd bij normale werkzaamheden afgelopen vier weken.

d Voelde zich energiek de afgelopen vier weken

e Door lichamelijke gezondheid of emotionele problemen belemmerd bij sociale activiteiten afgelopen vier weken

f Als gevolg van emotioneel probleem: 1) minder bereikt dan zou willen, 2) werk of bezigheid minder zorgvuldig gedaan.

g Voelde zich de afgelopen vier weken: 1) kalm en rustig, 2) neerslachtig en somber.

Bron: SCP (CV'04)

2006

Tabel B10.19

	leefsituatie- index totaal	wonen	vrijtijds- activiteiten	sociale participatie	sport	vakantie	bezit duurzame consumptie- goederen	mobiliteit	gezondheid
fysiek functioneren ^a	0,49	0,25	0,30	0,22	0,26	0,26	0,29	0,19	0,72
fysieke rolbeperkingen ^b	0,42	0,22	0,23	0,19	0,22	0,23	0,24	0,15	<i>0,66</i>
lichamelijke pijn ^c	0,30	0,14	0,18	0,14	0,16	0,16	0,15	0,15	<i>0,45</i>
algemene gezondheidservaring	0,45	0,23	0,27	0,23	0,28	0,30	0,21	0,18	<i>0,58</i>
vitaliteit ^d	0,33	0,21	0,21	0,22	0,15	0,22	0,17	0,16	<i>0,32</i>
sociaal functioneren ^e	0,31	0,17	0,15	0,21	0,14	0,22	0,13	0,13	<i>0,40</i>
emotionele rolbeperkingen ^f	0,32	0,19	0,16	0,22	0,13	0,21	0,18	0,14	<i>0,38</i>
geestelijke gezondheid ^g	0,24	0,17	0,12	0,20	0,11	0,18	0,10	0,13	<i>0,21</i>
fysieke component	0,46	0,22	0,27	0,17	0,25	0,23	0,26	0,17	<i>0,72</i>
mentale component	<i>0,22</i>	0,16	0,11	0,21	0,07	0,18	0,09	0,11	0,16

a Op dit moment door gezondheid beperkt bij 1) het verrichten van matige inspanning, zoals verplaatsen van een tafel of stofzuigen, 2) paar trappen lopen.

b Afgelopen vier weken als gevolg van lichamelijke gezondheid: 1) minder bereikt dan zou willen, 2) beperkt in soort werk of bezigheden.

c Door pijn belemmerd bij normale werkzaamheden afgelopen vier weken.

d Voelde zich energiek de afgelopen vier weken

e Door lichamelijke gezondheid of emotionele problemen belemmerd bij sociale activiteiten afgelopen vier weken

f Als gevolg van emotioneel probleem: 1) minder bereikt dan zou willen, 2) werk of bezigheid minder zorgvuldig gedaan.

g Voelde zich de afgelopen vier weken: 1) kalm en rustig, 2) neerslachtig en somber.

Bron: SCP (CV'06)

Tabel B10.20 Gemiddelde leefsituatiescore op de maten voor ervaren lichamelijke en geestelijke gezondheid, naar kwaliteit van de leefsituatie, 2006

	slechter dan gemiddeld	beter dan gemiddeld	correlatie met leefsituatie
fysiek functioneren ^a	93	108	0,49
fysieke rolbeperkingen ^b	100	108	0,42
lichamelijke pijn ^c	99	108	0,30
algemene gezondheidservaring	101	110	0,45
vitaliteit ^d	99	108	0,33
sociaal functioneren ^e	100	107	0,31
emotionele rolbeperkingen ^f	100	107	0,32
geestelijke gezondheid ^g	100	106	0,24
totale fysieke component	97	108	0,46
totale mentale component	101	107	0,22

Leesvoorbeeld: mensen met een slechte leefsituatie hebben een score van 40 op de gezondheidsdimensie 'fysiek functioneren'. Het Nederlands gemiddelde is bij elk van de dimensies 50 (standaardafwijking 10), hoe hoger de score hoe beter de gezondheid.

- a Op dit moment door gezondheid beperkt bij 1) het verrichten van matige inspanning, zoals verplaatsen van een tafel of stofzuigen, 2) paar trappen lopen.
- b Afgelopen 4 weken als gevolg van lichamelijke gezondheid: 1) minder bereikt dan zou willen, 2) beperkt in soort werk of bezigheden.
- c Door pijn belemmerd bij normale werkzaamheden afgelopen 4 weken.
- d Voelde zich energiek de afgelopen 4 weken.
- e Door lichamelijke gezondheid of emotionele problemen belemmerd bij sociale activiteiten afgelopen 4 weken.
- f Als gevolg van emotioneel probleem: 1) minder bereikt dan zou willen, 2) werk of bezigheid minder zorgvuldig gedaan.
- g Voelde zich de afgelopen 4 weken 1) kalm en rustig, 2) neerslachtig en somber.

Bron: SCP (CV'06)

Bijlage 10.10 *Wie maakt deel uit van de groep met een slechte leefsituatie en wie van de groep met een goede leefsituatie?*

Tabel B10.21 Personen met een slechte leefsituatie en met een goede leefsituatie, 1993-2004 (verticaal geperceenteerd 2004).

	slechte leefsituatie					goede leefsituatie				
	1997	1999	2002	2004	2006	1997	1999	2002	2004	2006
allen	17	16	13	15	12	15	18	19	18	25
laagste 20% inkomen	62	62	63	60	60	5	3	3	4	4
20%-40%	24	28	20	26	25	5	6	7	4	7
40%-60%	7	9	10	12	12	11	17	14	15	15
60%-80%	5	0	5	2	2	30	27	28	29	30
hoogste 20% inkomen	2	0	2	1	1	50	47	48	48	45
wel laag inkomen	56	54	51	66	67	7	4	3	4	3
geen laag inkomen	44	46	49	34	33	94	96	97	95	97
man	41	40	41	44	41	57	56	54	53	51
vrouw	59	60	60	56	59	43	45	46	47	49
18-24 jaar	3	3	3	5	3	16	14	13	7	13
25-34 jaar	10	9	7	7	4	18	20	18	21	15
35-44 jaar	9	11	13	9	11	34	28	31	29	26
45-54 jaar	13	10	8	12	15	22	24	23	25	21
55-64 jaar	15	15	14	14	12	8	12	13	13	17
65-74 jaar	20	23	21	18	20	2	3	3	5	7
≥ 75 jaar	30	30	34	35	35	0	0	0	1	0
alleenstaande	40	42	44	47	42	5	5	3	7	6
eenoudergezin	7	7	9	4	10	1	2	4	3	5
paar zonder kinderen	35	35	33	29	26	28	34	33	36	29
paar met kinderen	16	14	13	18	17	64	59	60	54	58
lager onderwijs	53	60	53	48	45	3	3	3	1	1
lbo	19	18	25	14	14	7	9	6	4	5
mavo, vwo-3	7	6	5	12	10	11	10	8	7	7
havo, vwo, mbo	16	13	13	19	24	39	42	38	34	37
hbo, universiteit	6	3	5	7	7	40	37	45	55	49
werkt 12 uur of meer	15	16	15	15	15	75	77	77	76	75
werkt niet	84	82	83	85	83	17	16	16	19	18
rest van het land	63	57	63	64	64	77	78	77	70	78
G21	23	18	20	17	15	16	15	14	19	14
G4	14	25	17	19	21	8	7	10	11	8
Nederlander	-	81	79	75	74	-	93	91	85	89
niet-westerse allochtoon	-	11	13	15	12	-	1	2	3	2
westerse allochtoon	-	8	8	10	14	-	6	8	12	9

- niet aanwezig

Leesvoorbeeld: van de mensen met een slechte leefsituatie behoort in 1993 58% tot de 20% laagste inkomens.

Bron: CBS (DLO'93; POLS-SLI'99 en '02) SCP-bewerking; SCP (CV'04)

Bijlage 10.11 Aandeel met een goede en met een slechte leefsituatie in sociale groepen

Tabel B10.22 Leden van een bepaalde sociale groep met een slechte leefsituatie en met een goede leefsituatie, 1997-2006 (in procenten)

	slechte leefsituatie					goede leefsituatie				
	1997	1999	2002	2004	2006	1997	1999	2002	2004	2006
gemiddelde leefsituatie	74	74	74	74	75	119	120	119	119	119
allen	17	16	13	14	12	15	18	19	18	24
laagste 20% inkomen	46	44	40	41	35	3	3	3	4	5
20%-40%	21	21	14	18	15	4	5	7	4	11
40%-60%	6	8	7	8	6	8	16	14	15	18
60%-80%	5	1	3	1	1	22	27	27	26	35
hoogste 20% inkomen	2	0	1	1	1	38	41	42	48	51
18-24 jaar	5	4	4	7	4	21	23	22	12	30
25-34 jaar	7	6	5	5	3	12	17	18	22	23
35-44 jaar	7	8	8	6	6	25	25	28	26	32
45-54 jaar	12	8	6	10	9	19	23	24	25	28
55-64 jaar	20	18	14	14	9	10	18	18	16	28
65-74 jaar	34	35	27	28	23	3	5	5	10	16
≥ 75 jaar	77	74	69	64	48	1	0	1	3	1
alleenstaande	38	36	33	33	27	5	5	3	6	8
eenoudergezin	28	23	26	17	21	1	6	15	15	22
paar zonder kinderen	17	15	12	13	10	12	18	18	19	26
paar met kinderen	6	5	4	7	4	22	26	28	25	31
lager onderwijs	43	48	43	54	48	2	3	4	2	3
lbo	19	17	20	16	12	6	10	7	6	9
mavo, vwo-3	12	10	7	18	12	18	18	17	12	19
havo, vwo, mbo	8	6	5	8	7	17	22	22	18	25
hbo, universiteit	5	2	3	4	3	31	35	36	35	42
werkt 12 uur of meer	4	4	3	4	3	21	24	25	26	33
werkt niet	35	35	32	30	25	6	8	8	9	12
rest van het land	15	13	12	13	10	17	21	21	18	27
G21	20	17	17	15	12	13	17	16	21	23
G4 (13)	20	27	17	22	17	10	9	14	16	15
geen laag inkomen	10	9	8	12	9	18	22	22	21	28
wel laag inkomen	39	38	39	31	27	4	3	4	5	6
man	14	13	11	13	10	17	21	21	18	26
vrouw	19	18	16	16	13	13	16	18	19	24
Nederlander	-	14	12	13	10	-	19	20	19	27
niet-westerse allochtoon	-	35	31	35	21	-	4	6	9	8
westerse allochtoon	-	17	15	15	14	-	16	19	23	20

- niet aanwezig

Leesvoorbeeld: van de mensen met de laagste 20% inkomens heeft 46% een slechte leefsituatie.

Bron: CBS (POL-SLI'97, '99 en '02) SCP-bewerking; SCP (CV'04 en CV'6)